

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 144/13
V Lucemburku dne 24. října 2013

Rozsudky ve věcech C-22/12 a C-277/12
Katarína Haasová v. Rastislav Petřík a Blanka Holingová;
Vitālijs Drozdovs v. Baltikums AAS

Pokud vnitrostátní právo umožňuje rodinným příslušníkům oběti dopravní nehody požadovat náhradu způsobené nemajetkové újmy, musí být tato újma kryta povinným pojištěním odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla.

V takovém případě se minimální pojistné krytí upravené unijním právem pro škody na zdraví vztahuje rovněž na nemajetkovou újmu.

První unijní směrnice¹ upravující povinné pojištění odpovědnosti za škodu z provozu motorových vozidel požaduje od členských států, aby se na vozidla, která mají obvyklé stanoviště na jejich území, vztahovalo pojištění. Ačkoli mají členské státy volnost při určování škod krytých tímto pojištěním, jakož i jeho podmínek, stanoví druhá směrnice přijatá v této oblasti², že minimální pojistné krytí u škody na zdraví musí činit jeden milion eur na každého poškozeného nebo pět milionů eur na každou pojistnou událost, a to bez ohledu na počet poškozených. Dále musí pojištění zahrnovat věcné škody v minimální výši jednoho milionu eur na každou nehodu, bez ohledu na počet poškozených.

Věc C-22/12

Vladimír Haas zemřel dne 7. srpna 2008 na území České republiky při dopravní nehodě způsobené R. Petříkem, který řídil osobní vozidlo vlastněné B. Holingovou.

Vozidlo B. Holingové, registrované na Slovensku, v němž V. Haas cestoval, se srazilo s nákladním vozidlem registrovaným v České republice. Rastislavu Petříkovi, který byl uznán vinným za tuto dopravní nehodu, byla mimo jiné uložena povinnost nahradit škodu, kterou v důsledku této dopravní nehody utrpěla K. Haasová, jež je manželkou oběti. Katarína Haasová a její dcera však od pojistitele požadují rovněž náhradu nemajetkové újmy plynoucí ze ztráty manžela a otce.

Soud, jemuž byl spor předložen, vysvětluje, že české občanské právo, které je podle jeho názoru použitelné na projednávaný případ, umožňuje fyzické osobě domáhat se náhrady nemajetkové újmy, která je důsledkem neoprávněného zásahu do její osobní integrity. Pojistitel B. Holingové však tuto náhradu odmítá poskytnout, jelikož má za to, že se povinné pojištění odpovědnosti za škody způsobené provozem motorových vozidel podle slovenského práva upravujícího povinné pojištění na nemajetkovou újmu nevztahuje.

Krajský soud v Prešově (Slovensko) se Soudního dvora táže, zda povinné pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla musí pokrývat náhradu nemajetkové újmy, kterou utrpěly osoby blízké obětí usmrcených při dopravních nehodách.

¹ Směrnice Rady 72/166/EHS ze dne 24. dubna 1972 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontroly povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění (Úř. věst. L 103 s. 1; Zvl. vyd. 06/01, s. 10).

² Směrnice Rady 84/5/EHS ze dne 30. prosince 1983 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel (Úř. věst. 1984, L 8, s. 17; Zvl. vyd. 06/07, s. 3), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/14/ES ze dne 11. května 2005 (Úř. věst. L 149, s. 14).

Ve svém rozsudku Soudní dvůr nejprve připomíná, že se povinnost pojistného krytí občanskoprávní odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorových vozidel neshoduje s rozsahem její náhrady na základě občanskoprávní odpovědnosti pojištěného. Zatímco prvně uvedená povinnost je vymezena a zaručena unijní právní úpravou, rozsah náhrady škody je upraven především vnitrostátním právem.

Členské státy si proto v zásadě zachovávají v rámci svých režimů občanskoprávní odpovědnosti volnost při určování škod způsobených motorovými vozidly, které musí být nahrazeny, rozsahu náhrady těchto škod, jakož i osob majících nárok na tuto náhradu. Soudní dvůr však poznamenává, že v zájmu snížení rozdílů v rozsahu povinnosti uzavřít pojištění, které přetrvávají mezi právními předpisy členských států, stanovila Unie v oblasti občanskoprávní odpovědnosti povinné pojistné krytí věcných škod a škod na zdraví ve výši částek upravených ve druhé směrnici. Členské státy proto musí při určování škod krytých pojištěním, jakož i podmínek povinného pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel zohlednit unijní právní předpisy.

Soudní dvůr dále upřesňuje, že pod pojem škody na zdraví, jejíž krytí je povinné na základě druhé směrnice, **spadá jakákoli újma, která je důsledkem neoprávněného zásahu do osobnostní integrity**, což zahrnuje jak fyzické, tak psychické utrpení. **Mezi škody, které musejí být nahrazeny v souladu s unijním právem, tedy patří nemajetkové újmy, jejichž náhrada z titulu občanskoprávní odpovědnosti pojištěného je upravena vnitrostátním právem** použitelným na spor.

Konečně, Soudní dvůr uvádí, že ochrana plynoucí z první směrnice se vztahuje na každou osobu, která má na základě vnitrostátního práva upravujícího občanskoprávní odpovědnost nárok na náhradu škody způsobené motorovými vozidly. Vzhledem k tomu, že české právo podle údajů slovenského soudu přiznává K. Haasové a její dceři nárok na náhradu nemajetkové újmy, kterou utrpěly v důsledku usmrcení manžela a otce, musí mít proto tyto osoby možnost požívat ochrany poskytované touto směrnicí.

Věc C-277/12

Ačkoli je v Lotyšsku možné domáhat se po pojistiteli osoby odpovědné za dopravní nehodu náhrady nemajetkové újmy za bolesti a psychické utrpení v důsledku usmrcení živitele, závislé osoby nebo manžela/manželky, je její výše omezena na 100 LVL (přibližně 142 eur) pro každého žadatele a za usmrcenou osobu.

Dne 14. února 2006 zahynuli při dopravní nehodě, k níž došlo v Rize (Lotyšsko), rodiče V. Drozdovse. Jelikož bylo V. Drozdovsovi 10 let, byla mu ustanovena poručnice, a to jeho babička. Poručnice následně vyzvala pojistitele osoby odpovědné za dopravní nehodu, aby jí nahradil nemajetkovou újmu ve výši 200 000 LVL (přibližně 284 820 eur), kterou utrpěl V. Drozdovs v důsledku ztráty rodičů.

Augstākās tiesas Senāts (senát Nejvyššího soudu Lotyšska), jemuž byl spor mezi V. Drozdovsem a pojistovnou předložen, jednak pokládá Soudnímu dvoru stejnou otázku, jakou položil slovenský soud ve věci Haasová, a jednak se táže, zda je s unijním právem slučitelné omezení maximální částky náhrady nemajetkové újmy způsobené dopravní nehodou, které je upravené v lotyšském právu.

Tak jako v rozsudku vydaném dnešního dne ve věci Haasová Soudní dvůr uvádí, že pokud vnitrostátní právo umožňuje rodinným příslušníkům oběti dopravní nehody domáhat se náhrady způsobené nemajetkové újmy, musí být tato újma kryta povinným pojištěním odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorových vozidel. Vzhledem k tomu, že lotyšské právo podle údajů vnitrostátního soudu přiznává V. Drozdovsovi nárok na náhradu nemajetkové újmy způsobené usmrcením jeho rodičů, musí mít možnost požívat ochrany poskytované první směrnicí.

Soudní dvůr rovněž konstatuje, že pokud členský stát přiznává nárok na náhradu vzniklé nemajetkové újmy, nemůže pro tuto specifickou kategorii škod, která spadá pod škody na zdraví ve smyslu druhé směrnice, stanovit maximální částky pojistného krytí, které jsou nižší než minimální částky zaručené touto směrnicí. Směrnice totiž nestanoví ani neumožňuje žádné jiné rozlišování mezi škodami, které jsou kryté pojištěním, než je zavedeno mezi škodami na zdraví a věcnými škodami.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

Úplné znění rozsudku ([C-22/12](#) a [C-277/12](#)) se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499